

WARSZTATY DOTYCZĄCE WDRAŻANIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH W POLSCE

Zakopane, 19-20 stycznia 2015 r.

PODSUMOWANIE PRAC W GRUPACH WARSZTATOWYCH

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Spis treści

WSTĘP.....	3
DZIEŃ PIERWSZY.....	3
Modelowe porozumienie w zakresie delegacji zadań do Związku ZIT związane z realizacją działań RPO służących realizacji Strategii ZIT	3
Grupa 1 – Moderator: Stefania Koczar-Sikora, Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.....	3
Grupa 2 – Moderator: Jan Szymański, Dyrektor Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego	6
Grupa 3 – Moderator: Adam Hamryszczak, Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego	10
DZIEŃ DRUGI	14
Grupa 1: System i kryteria wyboru projektów realizujących Strategię ZIT. Spojrzenie eksperckie ..	14
Grupa 2: Wsparcie projektów komplementarnych w ramach PO IIŚ 2014-2020	20
Grupa 3: ZIT a wyłączenia RPO dla beneficjentów (wyłączenia podmiotowe, przedmiotowe obszarowe i czasowe) – Moderator: Ireneusz Ratuszniak, Dyrektor Centrum Doradztwa i Rozwoju Kompetencji	20

WSTĘP

W dniach 19-20 stycznia 2015 r. w Zakopanem odbyły się zorganizowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju warsztaty dotyczące wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Polsce. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele urzędów marszałkowskich reprezentujący komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie i wdrażanie regionalnych programów operacyjnych, przedstawiciele Związków ZIT, przedstawiciele departamentów MliR zaangażowanych w przygotowanie nowej perspektywy UE na lata 2014-2020 w Polsce oraz przedstawiciele Ministerstwa finansów, Ministerstwa Gospodarki oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Celem spotkania było omówienie kwestii związanych z m.in. z wynikami negocjacji programów operacyjnych z KE oraz ich wpływem na wdrażanie ZIT w Polsce, konsekwencjami dla Związków ZIT wynikającymi z ich roli jako IP w systemie realizacji RPO, porozumieniem w zakresie delegacji zadań do Związku ZIT, optymalną formą prawną Związku ZIT, wstępną oceną projektów komplementarnych przewidzianych do realizacji w ramach programów krajowych.

Poniżej znajduje się podsumowanie oraz wyniki prac sześciu grup warsztatowych, które podczas dwudniowych posiedzeń zajęły się istotnymi dla systemu wdrażania ZIT w Polsce tematami m.in. kształtu modelowego porozumienia w zakresie delegacji zadań do Związku ZIT, systemu i kryteriów wyboru projektów realizujących Strategię ZIT, wsparcia projektów komplementarnych w ramach PO IiŚ 2014-20 oraz wyłączenia RPO dla beneficjentów ZIT.

Przedstawione poniżej wyniki prac grup warsztatowych nie są oficjalnym stanowiskiem MliR, a stanowią jedynie zestawienie wyników dyskusji prowadzonych w powyższych grupach, przygotowanych przez ich moderatorów i zostaną wykorzystane na potrzeby dalszych prac nad wdrażaniem ZIT w Polsce.

DZIEŃ PIERWSZY

Modelowe porozumienie w zakresie delegacji zadań do Związku ZIT związane z realizacją działań RPO służących realizacji Strategii ZIT

Grupa 1 – Moderator: Stefania Koczar-Sikora, Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego¹

- Przeważająca większość przedstawicieli regionów i miast zadeklarowała realizację minimalnego lub bliskiego minimum zakresu zadań IZ do Związków ZIT tj. wyboru projektów do dofinansowania, w tym udziału w określaniu kryteriów (tylko Związki ZIT

¹ Opracowała: Stefania Koczar-Sikora, Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego

Wałbrzycha i Bydgosko-Toruński wskazały na chęć przyjęcia szerszego katalogu zadań niż minimalny).

- Wnioski z dyskusji wskazały na trudność w wypracowaniu modelowego/jednolitego katalogu zadań delegowanych do Związków ZIT, w tym rozbieżności w podejściu do delegowania konkretnych zadań i ich etapów zarówno między regionami, jak i wewnątrz regionów między IZ a Związkami ZIT. Poszczególne porozumienia mogą mieć więc zindywidualizowany charakter (wiele różnych wariantów realizacji delegacji minimalnej). Rozbieżności wewnątrz regionów mogą skutkować opóźnieniami w przygotowaniu systemu realizacji ZIT.
- W odniesieniu do minimalnego katalogu zadań Związku ZIT omówiono następujące elementy:
 - **Kryteria wyboru projektów** (udział w KM; oczekiwana przez Związki ZIT duża waga kryteriów strategicznych np. do 50%, mająca wpływ na kolejność projektów na listach; problem z wypracowaniem możliwie precyzyjnych, obiektywnych kryteriów strategicznych, które pozwolą na właściwe ukierunkowanie wyboru projektów [potrzeba wsparcia eksperckiego w tym zakresie]; oczekiwana wiodąca rola Związków ZIT w przygotowaniu kryteriów strategicznych [proponowanie kryteriów] oraz udział w przygotowaniu kryteriów merytorycznych sektorowych);
 - **Harmonogram naborów** (udział Związku ZIT w opracowaniu harmonogramu, w tym np. opracowanie harmonogramu przez Związek ZIT w ramach określonych przez IZ lub konsultacja ze Związkami ZIT harmonogramu opracowanego przez IZ);
 - **Prowadzenie oceny formalnej/ merytorycznej/ strategicznej** (znaczną rozbieżność w podejściu w zakresie kolejności etapów oceny i podmiotu przeprowadzającego; opcje: przeprowadzenie oceny strategicznej na początku lub na końcu oceny/ Związek ZIT jako IOK lub IZ jako IOK, Związek ZIT dokonuje tylko oceny strategicznej/ Związek ZIT dokonuje oceny formalnej i strategicznej/Związek ZIT przeprowadza całą ocenę samodzielnie/Związek ZIT przekazuje całą ocenę IZ, a tylko uczestniczy jako członek KOP w ocenie strategicznej);
 - **Sekwencja naborów** (np. najpierw przeprowadzane nabory ZIT, potem standardowe konkursy RPO);
 - **Wpływ na wybór ekspertów** (np. udział w określaniu kryteriów wyboru ekspertów strategicznych/ udział w komisji wybierającej ekspertów/ samodzielny wybór ekspertów przez Związek ZIT);

- **Udział w pracach nad SZOP** (np. możliwość konsultacji przez Związki ZIT);
 - **Procedura odwoławcza** (w całości w IZ);
 - **Monitorowanie i sprawozdawczość** (np. bieżące monitorowanie przez Związek ZIT postępu rzeczowego i finansowego (wskaźniki) np. w systemie kwartalnym/półrocznym, w tym dostęp do systemów informatycznych, monitoring gotowości projektów do złożenia w ramach ZIT, sprawozdawczość ograniczona do minimum [konieczność wskazania horyzontalnych ram sprawozdawczości dla ZIT]);
 - **Kontrola** (np. możliwość wizyt monitoringowych/kontrolnych projektów na miejscu).
- W toku dyskusji wskazywano, iż projekty dokumentów/dokumentacji konkursowej w ramach ZIT (zwłaszcza przy minimalnym udziale IZ w ocenie) powinny być co do zasady przygotowywane przez IZ i opiniowane przez Związek ZIT.
- Ponadto, zwłaszcza IZ, zwracały uwagę, iż dla sprawnego i terminowego przeprowadzenia oceny projektu istotne jest minimalizowanie/unikanie dublowania oceny (możliwie prosta procedura) oraz możliwość wychwycenia błędów i nieprawidłowości na jak najwcześniejszych etapach (współpraca na etapie KOP, nie tylko weryfikacja następcza). Głównym oczekiwaniem Związków ZIT była możliwość kontroli nad wybieraniem projektów (co można osiągnąć nie tylko poprzez fizyczne przeprowadzanie oceny, ale przede wszystkim właściwy dobór kryteriów).
- W wyniku dyskusji między ZIT a IZ stwierdzono, iż konieczna jest równoległa praca nad treścią porozumienia oraz Opisem Funkcji i Procedur (OFIP) w ramach RPO WSL 2014-2020, by zapewnić spójność w/w dokumentów; istotne jest by Związki ZIT były włączone w prace nad OFIP i porozumieniem możliwe jak najwcześniej (faktycznie już teraz). Obecny na warsztatach Dyr. Zając z Departamentu Certyfikacji i Desygnacji MIR wskazał pożądaną ścieżkę prac: zawiązany związek ZIT, przyjęta Strategia ZIT, porozumienie IZ z ZIT odzwierciedlone w OFIP (IZ składa 1 wspólny, kompleksowy OFIP 1 raz), zgłoszenie do desygnacji, przejście audytu desygnacyjnego. Ścieżka ta wymaga znacznej intensyfikacji prac (w wytycznych dot. desygnacji 3 m-ce na złożenie OFIP do IA od przyjęcia RPO).
- W toku dyskusji wstępnie określono też potrzeby i oczekiwania ze strony MIR, jako koordynatora instrumentu ZIT:
- zwiększenie nacisku na konieczność bieżącej współpracy IZ RPO i Związków ZIT (z dyskusji w podgrupach warsztatowych można było wywnioskować w wielu przypadkach słaby dialog IZ-Związek ZIT, co skutkuje czasem wzajemną

nieufnością, brakiem przejrzystości i trudnością w wypracowywaniu wspólnych rozwiązań dla ZIT),

- wsparcie Departamentu Prawnego MIR przy przygotowaniu wzoru porozumienia,
 - ewentualna mediacja przy zawieraniu porozumień, opiniowanie porozumień, statutów (wsparcie w sprawnym przygotowaniu przyszłych IP do desygacji).
- W ograniczonym zakresie udało się omówić zadania związane z monitoringiem, sprawozdawczością, kontrolą – zakres ten będzie wymagał dalszych prac i horyzontalnego wsparcia ze strony MIR.

Grupa 2 – Moderator: Jan Szymański, Dyrektor Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego²

Porozumienie IZ – ZIT - odpowiedzialność ZIT (wariant: min. med. max.)

- Celem ZIT jest pobudzenie współpracy miejskiej.
- ZIT ma odpowiadać za wybór projektów.
- Jaki poziom decentralizacji – powierzenie zadań z całkowitą odpowiedzialnością za rezultaty (to nie jest przypadek ZIT)? IZ tylko nadzór nad ZIT-IP.
- Stosunki IZ-IP będą realizowane poprzez umowę.
- 2 modele (warianty) powierzenia odpowiedzialności (min./max.). Zadania związane z wyborem projektów - propozycja:
 - preselekcja (Strategia ZIT z listą projektów),
 - monitorowanie przygotowania tych projektów i ich zgłoszenie do Strategii ZIT/RPO,
 - weryfikacja zgodności projektów ze Strategii ZIT z RPO – udział w tej weryfikacji.

Tryb konkursowy:

- nabór i wybór projektów czy udział w wyborze projektów?
- przygotowanie Strategii ZIT; udział w procesie przygotowania i akceptacji szczegółowych kryteriów wyboru projektów dla ZIT; udział przedstawiciela Związku ZIT w pracach KM.

² Opracował: Jan Szymański, Dyrektor Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

- rola ZIT: (min.): nabór i wybór organizuje IZ + weryfikowany jest przez ZIT (w ramach oceny merytorycznej); (med.): nabór i wybór organizuje ZIT, ale decyzję o wyborze autoryzuje IZ; (max.): nabór i wybór organizowany jest przez ZIT – IZ dostaje listę tylko do wiadomości; (max. bis): ZIT oprócz naboru i wyboru podpisuje umowy z beneficjentami.
- ocena projektów - etapy: formalna, merytoryczna, strategiczna.

Wariant	Zadania	Ryzyka
Min.(IZ→ZIT) – “ZPORR”	<ul style="list-style-type: none"> – udział w wyborze projektów (udział w KOP) – udział w tworzeniu kryteriów wyboru (KM) 	<ul style="list-style-type: none"> – dominacja IZ (kryteria ZIT „wejść” późno) – podważenie istoty ZIT – rozsmarowanie „kasy” – brak strategicznego podejścia – konieczność rozdzielenia funkcji w ramach ZIT (projekty własne)
Med. (ZIT→IZ)	<ul style="list-style-type: none"> – nabór i wybór projektów + opracowanie kryteriów wyboru 	<ul style="list-style-type: none"> – HR - rozrost administracyjny – większe ryzyko pojawienia się korekty netto – odpowiedzialność finansowa IP – ramy wykonania N+3 – rozsmarowanie „kasy” – brak strategicznego podejścia – konieczność rozdzielenia funkcji w ramach ZIT (projekty własne)
Max. (sam ZIT)	<ul style="list-style-type: none"> – nabór i wybór projektów + kryteria + umowy z beneficjentami+kontrole 	<ul style="list-style-type: none"> – HR - rozrost administracyjny – największe ryzyko

Wariant	Zadania	Ryzyka
		pojawienia się korekty netto – odpowiedzialność finansowa IP – ramy wykonania N+3 – rozsmarowanie „kasy” – brak strategicznego podejścia – konieczność rozdzielenia funkcji w ramach ZIT (projekty własne)

Tryb pozakonkursowy:

- nie jest kontrowersyjny
- w porozumieniu – jak następuje finalna akceptacja Strategii ZIT i jak jest aktualizowana

Desygnacja a ZIT:

ZIT będzie musiał stworzyć:

- instrukcję wykonawczą,
- strukturę organizacyjną zapewniającą podział funkcji,
- audyt i archiwizowanie,
- zarządzanie ryzykiem.

System realizacji RPO:

- dostęp SL2014 ?

Porozumienie z ZIT:

- „case” pomorski i dolnośląski,
- wymagania KE: specyfika EFS i odrębne wytyczne MIR; koordynacja i komplementarność ESF/EFRR; koordynacja i komplementarność IZ-RPO vs. KPO (poprzez Strategię ZIT);

wspólne narzędzia/mechanizmy koordynacji; nadzór IZ-IP; całkowita odpowiedzialność IP – mechanizmy zabezpieczające realizację celów i wskaźników RPO (kary umowne?),

- podział budżetu państwa w współfinansowaniu EFS,
- przepływy środków w ramach RPO,
- projekty własne miast – procedura odwoławcza,
- bonusy za ramy wykonania (?),
- kary umowne,
- procedura odwoławcza.

Elementy niezbędne do porozumienia IZ-ZIT:

Wariant	Elementy porozumienia
Min.(IZ→ZIT) “ZPORR”	<ul style="list-style-type: none"> – cała odpowiedzialność IZ – Strategia ZIT – proces powstawania/aktualizacji – sposób prowadzenia oceny strategicznej – implementacja projektów – monitorowanie ich przygotowania vs. ramy wykonania – uzgadnianie harmonogramów konkursów – wybór projektów przez ZIT (listy rankingowe) – ostateczna akceptacja list projektów - IZ
Med. (ZIT→IZ)	<ul style="list-style-type: none"> – cała instrukcja wykonawcza IZ przeniesiona do porozumienia – Strategia ZIT – proces powstania/aktualizacji – sposób prowadzenia oceny strategicznej – implementacja projektów – monitorowanie ich przygotowania vs. ramy wykonania – gotowość ZIT do prowadzenia naboru i wyboru projektów (cała ocena) – ostateczna akceptacja (weryfikacja zgodności z RPO) list projektów – IZ + umowy z beneficjentami

Wariant	Elementy porozumienia
Max. (sam ZIT)	<ul style="list-style-type: none"> – cała instrukcja wykonawcza IZ przeniesiona do porozumienia – Strategia ZIT – proces powstania/aktualizacji – sposób prowadzenia oceny strategicznej – implementacja projektów – monitorowanie ich przygotowania vs. ramy wykonania – gotowość ZIT do prowadzenia naboru i wyboru projektów (cała ocena) – umowy z beneficjentami, odwołania, kontrole – nieprawidłowości i odpowiedzialność finansowa ZIT
Pozakonkursowy	<ul style="list-style-type: none"> – Strategia ZIT – proces powstania i aktualizacji – lista projektów – monitorowanie przygotowania projektów – udział w weryfikacji projektów prowadzonej przez IZ

Grupa 3 – Moderator: Adam Hamryszczak, Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego³

Na wstępie warsztatów przedstawiono zakres zadań jaki Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego (IZ RPO WP) planuje powierzyć do realizacji Związki ZIT w ramach poszczególnych trybów wyboru projektów.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym	Związek ZIT
<i>TRYB KONKURSOWY (projekty finansowane ze środków EFS)</i>	
Przeprowadzenia naboru wniosków	
Ocena formalna wniosków	
Ocena merytoryczna wniosków	

³ Opracował: Adam Hamryszczak, Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

WARSZTATY DOTYCZĄCE WDRAŻANIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH W POLSCE
Zakopane, 19-20 stycznia 2015 r.

Przekazanie wniosków, które spełniły kryteria formalne i merytoryczne	
	Wybór projektów zgodnie z kryteriami dotyczącymi zgodności projektów ze Strategią ZIT
	Przekazanie listy projektów do dofinansowania
Ostateczne sprawdzenie kwalifikowalności projektów w ramach programu (poprawność stosowania kryteriów oraz przejrzystość wyboru)	
Podpisanie umów o dofinansowanie	
TRYB POZAKONKURSOWY (projekty finansowane ze środków EFRR)	
	Zgłoszenie projektów w Strategii ZIT
Identyfikacja projektów do dofinansowania w ramach opiniowania Strategii ZIT	
	Wezwanie beneficjentów zidentyfikowanych projektów do złożenia wniosków
	Weryfikacja projektów pod kątem zgodności ze strategią ZIT i przekazanie projektów IZ RPO
Ocena formalna i merytoryczna wniosków	
Przekazanie władzom miejskim informacji o wynikach oceny	
Podpisanie umów o dofinansowanie	

Poddano do rozważenia, aby w przypadku trybu konkursowego ocena prowadzona przez Związek ZIT odbywała się przed oceną formalną. Wprowadzanie oceny zgodności ze strategią ZIT pomiędzy ocenę formalną/merytoryczną a podpisanie umowy o dofinansowanie, powoduje konieczność wprowadzenia kolejnego mechanizmu oceny w postaci ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów. Tym sposobem prowadzone będą 3 oceny projektów, co wpłynie na wydłużenie procesu oceny.

Przedstawioną propozycję poddano dyskusji. Uczestniczący w warsztatach nie wnieśli zastrzeżeń co do zakresu zadań delegowanych do Związku ZIT. Wykazano również poparcie dla minimalnego powierzenia zadań Związkom ZIT.

Rozważano również, czy instytucją organizującą konkurs nie powinien być Związek ZIT.

W czasie dyskusji poruszono następujące kwestie:

1. Dyskutowano, czy zapisy wytycznych w zakresie wyboru projektów na lata 2014-2020 są już ostateczne i czy istnieje możliwość zmiany tych zapisów, tak aby dopuszczały one możliwość przeprowadzenia oceny zgodności ze strategią ZIT prowadzonej przez Związek ZIT w pierwszej kolejności. Wskazano, iż przy takiej kolejności oceny Związek

ZIT będzie miał większy wpływ na rodzaje projektów, które potencjalnie będą mogły otrzymać wsparcie.

Pozostawienie oceny zgodności ze strategią ZIT po ocenie dokonywanej przez IZ nasuwa pytanie, jaki jest sens istnienia IP, której nie pozostawi się możliwości decydowania o tym, które projekty będą najlepiej realizować cele określone w Strategii ZIT. Postawiono również pytanie o wagę oceny prowadzonej przez Związek ZIT.

Zaproponowano również, iż ze względu na potencjalnie dużą liczbę wniosków o dofinansowanie złożonych w odpowiedzi na ogłoszony konkurs, aby ze względu na zasoby kadrowe oraz posiadane doświadczenie to IZ dokonała wstępnej oceny (formalnej) i przekazała już wstępnie ograniczoną liczbę projektów do Związku ZIT celem przeprowadzenia oceny zgodności ze strategią ZIT.

2. Rozważano, czy minimalny zakres zadań skierowany do Związku ZIT wymagał będzie dostępu pracowników Związku ZIT do systemów informatycznych. Ustalono, że będzie to wymagalne adekwatnie do delegowanego zakresu obowiązków.
3. Ustalenia również wymagać będzie proces odwoławczy od wyników oceny, kto powinien być za niego odpowiedzialny? Czy każda instytucja będzie odpowiadać za „swoją” część oceny? Czy obowiązki te w całości powinna przejąć IZ?
4. Podniesiono również kwestię konieczności opracowania jednolitych i spójnych zasad wyboru oraz realizacji projektów związanych z rewitalizacją, w których działania finansowane ze środków EFRR mają wynikać z potrzeb społecznych finansowanych ze środków EFS. W większości przypadków projekty finansowane ze środków EFRR wybierane będą w trybie pozakonkursowym, natomiast projekty finansowane ze środków EFS będą ubiegać się o wsparcie w procedurze konkursowej. Istotną trudnością w ustaleniu właściwego podejścia jest również fakt, iż realizacja projektów EFS rozpocząć może się dopiero po zakończeniu działań wynikających z projektu EFRR.

Następnie przedstawiono zadania i obowiązki planowane do zapisania w treści porozumienia pomiędzy IZ RPO WP a Związkiem ZIT.

ZADANIA

- 1) Monitorowania postępów w realizacji Priorytetów Inwestycyjnych realizowanych w ramach ZIT.
- 2) Prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych.
- 3) Współpraca przy realizacji procesu ewaluacji realizowanych Priorytetów Inwestycyjnych.
- 4) Osiąganie celów określonych we wskaźnikach produktu i rezultatu.
- 5) Wykrywanie i informowanie o nieprawidłowościach.

- 6) Udział w pracach KM RPO WP.
- 7) Ochrona i przetwarzanie danych osobowych z zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.
- 8) Prowadzenia archiwizacji dokumentów związanych z realizacją Priorytetów Inwestycyjnych.

OBOWIĄZKI

- 1) Przestrzeganie przepisów unijnych w zakresie realizacji polityk horyzontalnych (ochrony środowiska, równości szans i niedyskryminacji, społeczeństwa informacyjnego, ochrony konkurencji i zamówień publicznych) oraz realizowania obowiązków dotyczących udzielanej pomocy publicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.
- 2) Przedstawianie informacji i wyjaśnień związanych z realizacją powierzonych zadań.
- 3) Informowanie o trudnościach w realizacji zadań, w szczególności o wszelkich zagrożeniach przy wykonywaniu zadań lub o zamiarze zaprzestania ich wykonywania.
- 4) Realizacja celów, wskaźników produktu i rezultatu związanych z realizacją RPO.
- 5) Zachowanie zasady bezstronności, poufności oraz braku konfliktu interesów.
- 6) Związek ZIT nie może powierzyć zadań związanych z realizacją osi priorytetowych Instytucji Wdrażającej.
- 7) Współpraca przy opracowaniu Opisu Funkcji i Procedur Systemu Zarządzania i Kontroli dla IZ.
- 8) Opracowanie instrukcji wykonawczej, określającej niezbędne czynności, komórki i stanowiska odpowiedzialne za ich wykonanie oraz terminy ich realizacji, listy kontrolne określające szczegółowy tryb weryfikacji stanu faktycznego z pożądanym, instrukcje obiegu dokumentów programowych.

W zakresie powyższych zadań, przedstawiciele Związków ZIT uczestniczący w warsztatach wskazali, iż:

1. Zakres prowadzonego przez Związek ZIT monitoringu może odnosić się jedynie do zapisów Strategii ZIT.
2. Związek ZIT nie powinien monitorować postępu w osiąganiu wskaźników ani celów określonych w RPO.
3. Związek ZIT nie powinien odpowiadać za zadanie dotyczące wykrywania i informowania o powstałych nieprawidłowościach.
4. IZ powinny opracować i przekazać Związkowi ZIT instrukcję wykonawczą.

Rekomendacje:

1. Delegowanie minimalnego zakresu zadań do Związku ZIT wydaje się najbardziej racjonalne, chociażby ze względów na konieczność skoncentrowania się przez Związek ZIT na przygotowaniu dobrych jakościowo projektów.
2. W ramach propozycji zadań delegowanych do Związku ZIT. Należy usunąć działania promocyjnych. Po zmianie zapis powinien otrzymać brzmienie: 2) Prowadzenia działań informacyjnych
3. Zachodzi konieczność wprowadzenia zmian w zapisach wytycznych w zakresie konkursowego trybu wyboru projektów, tak aby dopuszczały one możliwość przeprowadzenia oceny przez Związek ZIT pod kątem zgodności ze strategią ZIT przed ocenami prowadzonymi przez IZ.
4. Brak zastrzeżeń co do sposobu wyboru projektów w trybie pozakonkursowym (EFRR).
5. Istnieje potrzeba opracowania zasad realizacji projektów związanych z rewitalizacją, w kontekście wymagań dla projektu finansowanego z EFRR, które powinny wynikać z charakteru projektu finansowanego z EFS.
6. Istnieje oczekiwanie Związków ZIT aby zostało opracowane modelowe porozumień pomiędzy IZ RPO a Związkiem ZIT, tak aby zapisy porozumienia w zależności od wybranego zakresu delegacji zadań, były w miarę jednolite we wszystkich regionach.
7. Ze względu na fakt, iż wiele pojawiających się pytań pozostało bez odpowiedzi zasadnym jest zorganizowanie, już w wąskim gronie, kolejnych spotkań z przedstawicielami MIR oraz IZ celem wypracowania modelowych rozwiązań w problematycznych kwestiach dotyczących zakresu współpracy IZ ↔ Związek ZIT.

DZIEŃ DRUGI

Grupa 1: System i kryteria wyboru projektów realizujących Strategię ZIT. Spojrzenie eksperckie⁴

Omawiane zagadnienia:

1. Współczesne procesy urbanizacyjne
2. Stowarzyszenie Związek ZIT jako baza dla zarządzania metropolitalnego
3. Wyjątkowość i potencjał MOF
4. Rozwiązania operacyjne i techniczne w systemie wyboru projektów
5. Dodatkowe rekomendacje.

⁴ Opracowała: Renata Siwiec, Deloitte

Ad 1. Współczesne procesy urbanizacyjne

W Europie rolę centrów rozwoju społeczno-gospodarczego pełnią miasta (68% populacji UE to mieszkańcy miast). Oznacza to, że to właśnie one są postrzegane jako klucz do faktycznego rozwoju regionów i krajów członkowskich.

Współczesna definicja miasta opiera się nie na granicach administracyjnych JST, ale raczej na wyróżnieniu obszaru specyficznych wpływów i procesów, jakie zachodzą na danym terytorium – stąd definicja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF). Przynależność do MOF danej JST z obszaru pierścienia wokół miasta rdzenia wynika z jednej strony ze spełnienia określonych parametrów statystycznych obrazujących aktualne powiązania, jak i z wyrażonej obustronnie woli, w stosunku do wspólnego rozwoju w przyszłości. Tak konstruowane MOF opierają się na współpracy oraz partnerskim podejściu do budowania i wdrażania wspólnej wizji rozwoju. Poniższa tabela prezentuje zestawienie trendów i procesów oraz zagrożeń i sposobów ich redukcji, jakie zostały zdiagnozowane na potrzeby tworzenia europejskiego podejścia do polityki miejskiej. Podejście to znajduje swoje odzwierciedlenie w narzędziach polityki strukturalnej w perspektywie finansowej 2014 – 2020. *(Informacje w niniejszej sekcji zostały opracowane na podstawie „Cities of tomorrow - Challenges, visions, ways forward.” EU 2011).*

WARSZTATY DOTYCZĄCE WDRAŻANIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH W POLSCE

Zakopane, 19-20 stycznia 2015 r.

Procesy urbanizacyjne - szanse, zagrożenia i narzędzia prorozwojowe w rozwoju metropolitalnym			
Miasta jako klucz do zrównoważonego rozwoju UE	Zagrożenia dla realizacji optymistycznych scenariuszy rozwoju	Działania interwencyjne wobec zdiagnozowanych zagrożeń	Nowe formy zarządzania obszarami miejskimi jako odpowiedź na wyzwania
<p>Europa to jeden z najbardziej zurbanizowanych kontynentów, przy czym granice administracyjne nie odzwierciedlają fizycznej, socjalnej, ekonomicznej czy środowiskowej rzeczywistości</p> <p>Miasta jako centra rozwoju w każdym z wymiarów społeczno – gospodarczych oraz w wymiarze rozwoju terytorialnego powinny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opierać swój rozwój o zrównoważony wzrost ekonomiczny i terytorialny w oparciu o policentryczne struktury urbanistyczne (odejście od idei dystryktów sektorowych) • Rozwijać się w oparciu o silne obszary metropolitalne z łatwym dostępem do usług publicznych • Charakteryzować się zwartą, kompaktową zabudową i zapobiegać suburbanizacji • Zachowywać wysoki poziom jakości i ochrony środowiska naturalnego w obszarach metropolitalnych <p>Na poziomie europejskim podzielana jest wspólna wizja miast przyszłości, jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejsc zaawansowanego rozwoju społecznego o wysokim poziomie spójności społecznej, zrównoważonym społecznie budownictwie oraz wysokiej, jakości usługami publicznymi • Platform rozwoju demokracji w oparciu o dialog kultur i różnorodność • Miejsc zapewniających ekologiczne, zielone i przyjazne miejsca odpoczynku • Miejsc przyciągających, z wysoką tzw. grawitacją kulturową, generujących przyspieszenie gospodarcze 	<p>Główne zagrożenia dla rozwoju metropolitalnego to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyzwania związane z regionalnymi i europejskimi zmianami demograficznymi (w tym rywalizacja o mieszkańców, starzenie się populacji, kurczenie się miast czy intensywne procesy suburbanizacji – urban sprawl) • Zerwana obietnica ciągłego wzrostu gospodarczego – problemy miast przemysłowych i II rzędu związane ze stagnacją i kryzysem gospodarczym • Osłabiony związek pomiędzy wzrostem gospodarczym a powstawaniem dużej ilości miejsc pracy zapewniających godziwy byt (powstanie tzw. pracujących ubogich) • Rosnące nierówności i rozwarstwienie społeczne kumulujące się w obszary problemowe z niskimi dochodami, niską jakością infrastruktury, ograniczonym dostępem do usług publicznych • Społeczna i przestrzenna polaryzacja i segregacja, jako objaw rosnących nierówności społecznych. Nasilanie się zjawisk wykluczenia • Rosnąca antropopresja wobec ekosystemów lokalnych (zanikająca bioróżnorodność, powódzie, susze <p>Opisane zagrożenia i problemy rozlewają się ponad granicami administracyjnymi, co oznacza, że projektowanie narzędzi reakcji musi mieć podobny wymiar</p>	<p>Podstawowe założenia dla konstruowania interwencji prorozwojowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Świadomie zdywersyfikowane ścieżki rozwoju (zrównoważona ekonomia oparta o lokalne zasoby i kompetencje kluczowe – różnorodność i innowacje zakotwiczone przez procesy partycypacyjne • Metodyczne budowanie odpornej i włączającej (zapobiegającej wykluczeniu społecznemu) gospodarki lokalnej • Spożytkowanie potencjału lokalnej socjo-ekonomicznej, kulturowej, pokoleniowej i etnicznej różnorodności • Przełamanie procesów przestrzennego wykluczenia społecznego i ubóstwa energetycznego (polityka mieszkaniowa i eko-energetyczna) • Wprowadzenie holistycznego i kompleksowego podejścia do zagadnień ekologicznych i energetycznych przenikających wszystkie aspekty funkcjonowania miasta • Wzmocnienie aktywnej roli średnich i mniejszych miast w systemie osadniczym (zrównoważony rozwój terytorialny) • Tworzenie atrakcyjnych, przyjaznych i włączających przestrzeni miejskich, alternatywne, nie samochodowe i multimodalne systemy komunikacji 	<p>Nowe formy zarządzania wymagają implementacji holistycznych modeli zrównoważonego rozwoju miejskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zintegrowane i kompleksowe podejście do zdiagnozowanych problemów • Rozwiązania tworzone z udziałem odbiorców (mieszkańców) i uwzględnieniem charakteru miejsc • Połączenie formalnych struktur zarządzania z elastycznymi i nieformalnymi korespondującymi na poziomie źródeł problemu • Tworzenie systemów zarządzania zdolnych do budowania wspólnych wizji, godzenia konkurencyjnych celów i sprzecznych modeli rozwoju • Koordynacja wertykalna i horyzontalna (współpraca z innymi miastami i JST, centra usług wspólnych, współinwestowanie w powiększonej skali • Współpraca podmiotów ponad granicami administracyjnymi celem zapewnienia spójnego rozwoju i efektywnego wykorzystania zasobów. • Systemy zarządzania zaadaptowane do zmieniających się okoliczności – metropolitalne i mikroskalowe • Odejście od monosektorowych wizji rozwoju miejskiego, nowe tryby planowania (foresight) i zarządzania w oparciu o wzmocnienie pozycji obywateli, udział wszystkich zainteresowanych stron <p>Innowacyjne wykorzystanie modelu kapitału społecznego Innowacje społeczne poszerzające przestrzeń dla aktywności obywatelskiej</p>

Ad 2. Stowarzyszenie Związek ZIT jako baza dla zarządzania metropolitalnego

ZIT, jako nowe narzędzie polityki terytorialnej znajdujące bardzo silne oparcie w systemie wdrażania polityki spójności, w obecnej perspektywie finansowej daje niepowtarzalną szansę uruchomienia i przyspieszenia procesów metropolizacyjnych w MOF-ach wojewódzkich. Jednocześnie jest to jedno z najistotniejszych obecnie narzędzi wspierających Krajową Politykę Miejską (ocena na podstawie założeń KPM) oraz rozwój regionalny w ujęciu Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego czy KPZK. Cechy ZIT jako „uosobienia” MOF to przede wszystkim samodzielność decyzyjna, oparta na konsensusie składowych JST w zakresie np.:

- składu MOF,
- wyboru obszarów interwencji kluczowych dla rozwoju ZIT,
- wyboru projektów strategicznych dla rozwoju MOF,
- decyzji co do rozwiązań formalnych dla MOF (stowarzyszenie, porozumienie),
- modelu podejmowania decyzji i systemu reprezentacji,
- wysokości budżetu własnego i sposobu jego zasilania,

a także:

- uzgodnienia z IZ RPO relacji pomiędzy IZ a IP wypełniających najlepszy dla danego MOF i regionu model wdrożenia ZIT (poziom delegacji uprawnień).

W zakresie formy prawnej ZIT, w sytuacji przy braku w polskim porządku prawnym dojrzałej ustawy metropolitalnej wraz z dokumentami powiązanymi, najkorzystniejszym rozwiązaniem jest fora STOWARZYSZENIA JST. Opinia ta wynika nie tylko z funkcjonalności tej formy w kontekście aktualnych potrzeb organizacyjnych ZIT, ale przede wszystkim z pojawiających się odpowiedzi na globalne możliwości rozwojowe (szerzej opisane w samej prezentacji wraz ze wskazanymi aktualnie otwartymi liniami finansowymi).

Ad 3 Wyjątkowość i potencjał MOF

W ujęciu horyzontalnym każdy z tworzących się w chwili obecnej ZIT-ów stanowi rozwiązanie unikalne, będące wypadkową jego cech jako MOF, wybranych modeli interwencji rozwojowych (CT/PI) oraz ustaleń i wymogów IZ RPO oraz MIR. Opisana sytuacja wymaga indywidualnego dla każdego MOF przygotowania zestawu kryteriów strategicznych „ZIT-owych”, pozwalających ocenić projekty nie tyle w kontekście wymogów danego CT/PI – co będzie realizowane na poziomie IZ, ale raczej w kontekście komplementarności do

kluczowych projektów ZIT i wspierania realizacji Strategii ZIT. (przykładowe rozwiązania zostały przedstawione w prezentacji). Z punktu widzenia pogodzenia potrzeb rozwojowych MOF wynikających ze zindywidualizowanego charakteru każdej metropolii (Metropolitan MIX) oraz założeń i wymogów systemu funduszy strukturalnych wydaje się iż:

- w przypadku procedur pozakonkursowych fakt wskazania projektu jako kluczowego dla ZIT w Strategii ZIT jest wystarczającą informacją dla IZ i pozwala na procedowanie z projektem w trybie przypominającym pracę z „projektami kluczowymi” w poprzedniej perspektywie finansowej;
- w przypadku procedur konkursowych wystarczającym rozwiązaniem jest zachowanie przez ZIT prawa **do pierwszej i podstawowej oceny strategicznej** pod kątem wkładu złożonych propozycji w realizację przygotowanej Strategii ZIT (a więc też wkładu w wypełnienie stosownych wskaźników). Z punktu widzenia celu całego procesu zdecydowanie **niezasadne jest** umieszczenie oceny strategicznej **po** pierwszej ocenie formalnej i merytorycznej w ramach IZ (szczegóły w prezentacji, w tym możliwe rozwiązanie polegające na uczestnictwie przedstawiciela IZ w KOP w ramach ZIT).

Ad 4 Rozwiązania operacyjne i techniczne w systemie wyboru projektów

Nowe rozwiązanie w polityce terytorialnej (ZIT w takiej skali) wymaga przemyślenia na nowo podstawowych definicji związanych z wdrażaniem funduszy i rozszerzenia ich o nowy wymiar partnerstwa i integracji. Definicje, które ulegają pewnej modyfikacji na potrzeby narzędzia ZIT to:

- Definicja projektu/pakietu projektów dla ZIT (zarówno w ujęciu funkcjonalnym, jak technicznym).
- Minimalny poziom partnerstwa w pojedynczych projektach i ich ograniczenia.
- Komplementarność obligatoryjna i pożądana wewnątrz ZIT i w ujęciu horyzontalnym.
- Możliwe sposoby integrowania interwencji środkami EFS i EFRR.

Określenie powyższych elementów w kontekście danego MOF pozwoli tak ustawić system wyboru projektów, by wsparciem objąć te, które dokładnie odzwierciedlają zapotrzebowania rozwojowe, zdiagnozowane na etapie planowania interwencji ZIT (szczegóły w prezentacji). W ujęciu horyzontalnym kluczowe dla osiągnięcia długofalowych celów ZIT wydają się rozwiązania związane z:

1. Mocną rekomendacją obowiązku partnerskiego na poziomie MOF przygotowywania i realizacji projektów dla wszystkich potencjalnych beneficjentów (przy różnym nasileniu tego wymogu w różnych PI),

2. Mocną rekomendacją konieczności świadomego integrowania interwencji twardej i miękkiej w większości PI (co przy braku rozwiązań dwufunduszowych na poziomie projektów wiąże się z koniecznością równoległego, skoordynowanego oceniania i realizacji projektów z różnych PI),
3. Mocną rekomendacją w zakresie preferencji rozwiązań kompleksowych (wiązki projektów z elementami parasolowymi czy konkursowymi).

Ad 5. Dodatkowe rekomendacje.

Rekomendowane podejście zintegrowane sprawia, że projekty ZIT są co do zasady znacznie bardziej wymagające pod względem tak kompetencji jak i poziomu prac przygotowawczych. W tym kontekście niezwykle istotne jest złagodzenie nacisku ze strony IZ RPO w stosunku do ogólnego tempa wydatkowania na rzecz jak najwyższej jakości realizowanych przedsięwzięć – przynajmniej w pierwszych latach funkcjonowania ZIT. Drugim istotnym elementem jest zapewnienie budżetu i zachęcenie ZIT do sięgania po profesjonalne wsparcie na etapie pre-inwestycyjnym, przede wszystkim tam gdzie decyzje dotyczą wielomilionowych projektów zmieniających rzeczywistość metropolitalną. Sięgając do doświadczeń Deloitte z zakresu oceny wykonalności i zasadności ekonomicznej projektów dla inwestorów tak prywatnych jak i publicznych, zachęcamy do zachowania przez ZIT-y pełnego trybu przygotowywania kompleksowych projektów bez pomijania fazy pre-inwestycyjnej czy też fazy pogłębionych analiz – jak to ma miejsce w przypadku projektów miękkich. Szacuje się iż koszty efektywnej i kompletnej dokumentacji dla dużych inwestycji sięgają 2-3% ich wartości. W przypadku inwestycji ze środków publicznych, dla zachowania racjonalności wydatków niezbędne jest faktyczne rozważenie czy i w jakim modelu inwestycja w danych okolicznościach spełni zakładane cele, przy uwzględnieniu możliwego obniżenia obciążenia kosztami stałymi budżetów JST i podniesienia jakości usług publicznych.

Z punktu widzenia planowania i realizacji inwestycji szczególnie istotne są dwa etapy:

- Faza pre-inwestycyjna: Studium możliwości i wykonalności inwestycji, które odpowiada na pytania dotyczące założeń związanych z funkcjonowaniem przedsięwzięcia, potrzebnej kadry, koniecznych nakładów, optymalnego modelu finansowego dla wszystkich faz życia projektu i czasu rozpoczęcia oraz zwrotu zainwestowanego kapitału; jest to etap służący podjęciu ostatecznych decyzji inwestycyjnych. jest to etap kluczowy zarówno dla sprawnej realizacji inwestycji jak i bezproblemowego użytkowania inwestycji w przyszłości (po rozpoczęciu działalności operacyjnej);
- Faza inwestycyjna – na którą składają się prace projektowe prowadzone dla konkretnego rozwiązania oraz realizacja inwestycji budowlanych.

Grupa 2: Wsparcie projektów komplementarnych w ramach PO IIŚ 2014-2020⁵

Harmonogram – przygotowanie do wdrażania POliŚ 2014-2020

- Luty br. - przygotowanie Szczegółowego Opisu Priorytetów (SzOP),
- Luty br. – przygotowanie pierwszych kryteriów wyboru projektów, w szczególności w sektorze transportu,
- Marzec br. – I posiedzenie Komitetu Monitorującego POliŚ 2014-2020.

Harmonogram – przygotowanie do oceny strategii ZIT

- Koniec stycznia br. – przekazanie przez MIR wzoru fiszki dla projektów komplementarnych wraz z alokacjami dla poszczególnych ZIT, przekazanie wstępnych warunków dostępu projektów ujętych w strategii ZIT,
- Do 20 lutego br. – przekazanie do MIR wypełnionych fiszek dla projektów komplementarnych,
- Do końca marca br. – przekazanie do MIR strategii ZIT z uzgodnionymi projektami komplementarnymi.

Grupa 3: ZIT a wyłączenia RPO dla beneficjentów (wyłączenia podmiotowe, przedmiotowe obszarowe i czasowe) – Moderator: Ireneusz Ratuszniak, Dyrektor Centrum Doradztwa i Rozwoju Kompetencji⁶

I. WPROWADZENIE

1. Cel warsztatów:

Wskazanie dobrych rozwiązań oraz rekomendacji dla MIR, IZ RPO oraz ZIT

2. Metodologia realizacji warsztatów:

Prezentacja możliwych rozwiązań, dyskusja moderowana, propozycja i akceptacja rekomendacji

3. Założenia do dyskusji:

⁵ Opracował: Jarosław Orliński, Z-ca Dyrektora Departamentu Programów Infrastrukturalnych MliR

⁶ Opracował: Ireneusz Ratuszniak, Dyrektor Centrum Doradztwa i Rozwoju Kompetencji

- ✓ Prezentacja funkcjonujących rozwiązań w ramach poszczególnych RPO.
- ✓ Zasady dotyczące wyłączeń, bądź włączeń Związków ZIT w możliwość aplikowania.
- ✓ Środki np. możliwość aplikacji wyłącznie po wyczerpaniu środków itp.
- ✓ Prezentacja wybranych dodatkowych zasad dotyczących włączeń bądź wyłączeń przyjętych przez poszczególne RPO.
- ✓ Możliwe typy w ramach których stosowane powinny być wyłączenia bądź nie – obszarowe, podmiotowe, finansowe, czasowe itp. – ryzyka i korzyści.

4. Pytania do dyskusji:

- ✓ Czy projekt realizowany na obszarze ZIT nieistotny dla strategii ZIT, a istotny dla RPO powinien być finansowany z budżetu ZIT czy RPO?
- ✓ Czy projekt realizowany poza obszarem ZIT istotny dla Strategii ZIT powinien być finansowany z budżetu ZIT czy RPO?
- ✓ Czy zastosowanie demarkacji jest konieczne ze względów formalnych?
- ✓ Jeżeli zastosowanie demarkacji jest konieczne to jakie rozwiązanie będzie optymalne ze względu na realizację celów Strategii ZIT?

5. Przebieg warsztatów:

- ✓ Wprowadzenie i przedstawienie pytań do dyskusji (15 min – zał. prezentacja)
- ✓ Prezentacja IZ RPO - pomorskie, małopolskie, warmińsko – mazurskie (10 min.)
- ✓ Prezentacje ZIT – dolnośląskie, warmińsko – mazurskie (10 min.)
- ✓ Dyskusja i formułowanie wniosków – (ok. 55 min)

II. WYNIK WARSZTATÓW

1. Postulat:

- ✓ Zmiana terminologii z „wyłączenia” na „wewnętrzną demarkację”.

2. Przesłanki do ustalenia zasad wewnętrznej demarkacji:

- ✓ Zapewnienie osiągnięcia celów strategicznych RPO oraz Strategii ZIT.
- ✓ Zapewnienie przejrzystości zasad wdrażania dla beneficjentów oraz instytucji w systemie RPO.
- ✓ Kwestie formalne np. ryzyko podwójnego finansowania.

3. Możliwe mechanizmy wewnętrznej demarkacji:

- ✓ Postanowienia dot. terytorializacji wsparcia w RPO (obszarowe).
- ✓ Typy projektów (przedmiotowe).
- ✓ Rodzaje beneficjentów – co do miejsca lokalizacji lub rodzaju beneficjenta (podmiotowe).
- ✓ Typy naborów np. w ZIT wyłącznie projekty negocjowane z IZ RPO wybierane w trybie pozakonkursowym (proceduralne).
- ✓ Harmonogramy naborów (czasowe).

4. Przykłady wewnętrznej demarkacji (na podstawie treści RPO):

- ✓ W obrębie tego samego priorytetu inwestycyjnego zakłada się wyłączenie typów projektów realizowanych na ściśle określonym obszarze w formule ZIT z możliwości ubiegania się o środki z budżetu RPO w trybie konkursowym poza formułą ZIT. Wyłączenie dotyczy wszystkich podmiotów z danego obszaru (RPO Warm.-Maz.).
- ✓ Np. PI4e przy zastosowaniu instrumentów ZIT dla obszarów miejskich, bez zastosowanie instrumentu ZIT na pozostałych obszarach (RPO Kuj. – Pom.).
- ✓ Metropolia Krakowska została wyodrębniona z subregionu Krakowski Obszar Metropolitalny i na jej obszarze, ze względu na rozłączność interwencji w ramach ZIT i SPR, nie będzie możliwe korzystanie ze wsparcia przewidzianego dla pozostałej części KOM (RPO Małopolskie).
- ✓ Z uwagi na ograniczoną skalę środków dedykowanych dla ZIT, zarówno Miasto Kielce, jak i gminy wchodzące w skład KOF, będą mogły ubiegać się o wsparcie także w pozostałych osiach priorytetowych RPOŚ 2014-2020 (RPO Świętokrzyskie).
- ✓ W uzasadnionych przypadkach projekty identyfikowane w ramach mechanizmu ZIT mogą wykraczać poza obszar realizacji ZIT, obejmując działania realizowane na obszarze gmin sąsiednich i angażując partnerów z obszaru tych gmin. (RPO Pomorskie).

Wnioski i rekomendacje z warsztatów

- ✓ Należy zastąpić definicję „wyłączenia” definicją „wewnętrzna demarkacja”.
- ✓ Rozwiązania dot. terytorializacji wsparcia w ramach 16 RPO są różnorodne co można uznać za cechę pozytywną. Nie ma możliwości opracowania „standardu” demarkacji dla wszystkich RPO.

- ✓ W wielu przypadkach demarkacja wynika z zapisów zatwierdzonego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego i musi być stosowana. Należy dołożyć wszelkich starań, aby beneficjenci ZIT byli należycie poinformowani o demarkacji pomiędzy ZIT, a RPO i programami krajowymi.
- ✓ W przypadku ZIT, których RPO nie zawierają zapisów ustanawiających wewnętrzną demarkację należy unikać rozwiązań, które mogą negatywnie oddziaływać na osiągnięcie celów Strategii ZIT i strategii RPO. Za takie uznać można demarkację polegającą wyłącznie na obszarowym rozgraniczeniu typów beneficjentów lub rodzajów projektów.
- ✓ W przypadku ZIT, dla których RPO nie zawierają zapisów ustanawiających wewnętrzną demarkację rekomenduje się demarkację czasową, która polega na ogłaszaniu naborów dla ZIT w pierwszej kolejności. Beneficjenci, których projekty nie uzyskają wsparcia (projekty nieistotne ze względu na strategię ZIT) będą mogli ubiegać się o dofinansowanie ze środków RPO. Proponowane rozwiązanie pozwala na wybór optymalnych projektów dla realizacji Strategii ZIT i strategii RPO i nie prowadzi do wykluczenia beneficjentów ze względu na lokalizację beneficjenta lub rodzaj projektu.

Schemat rekomendowanej demarkacji:

